

Тканини рослин

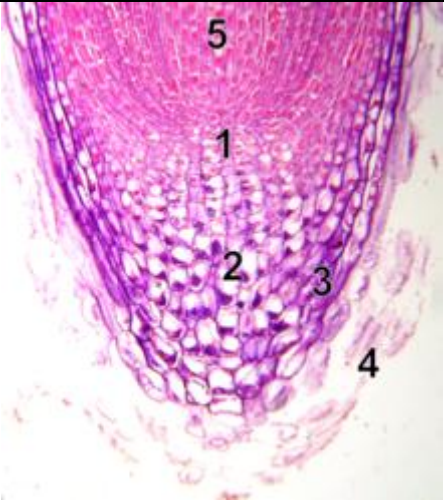
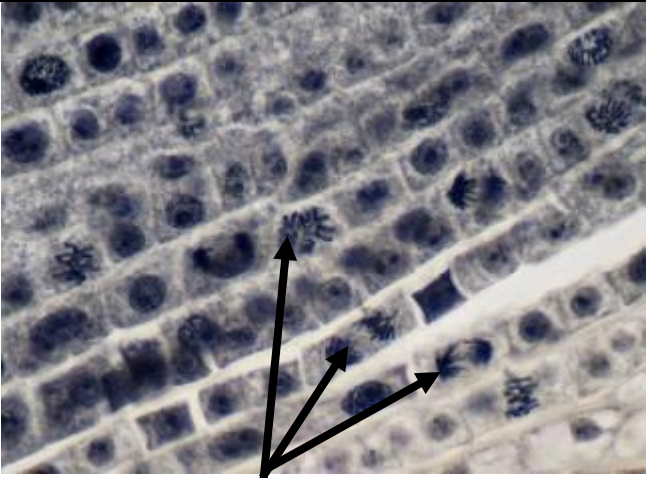
Тканина – сукупність клітин, східних за походженням, будовою і функціями, що займають певне положення у організмі рослини. Тканини вивчає **гістологія**

Назва	Будова, розташування	Функції
Твірні (меристеми)	Дрібні клітини, що безперервно діляться. Клітинна стінка тоненька, вакуолі невеликі або відсутні. Містять пропластиди, від яких походять інші пластиди. Багато мітохондрій. Клітини розташовані щільно, міжклітинного простору немає. Види меристем: 1) Верхівкова розташована у точках росту на верхівках пагонів і кінчику кореня 2) Бічна – розташована у вигляді циліндру всередині стебла та кореня. • Камбій – у стеблі • Перицикл – у корені 3) Вставна • У вузлах стебел злаків • На нижній частині тичинкових ниток • У основа листкових черешків 4) Ранева	Забезпечують ріст. Забезпечує ріст у довжину Забезпечує ріст у товщину Забезпечує ріст у довжину на ділянках, не розташованих на верхівці. забезпечує загоєння пошкоджених ділянок
Покривна	Розташована на поверхні, клітини щільно прилягають одна до одної, містить структури, що забезпечують обмін речовин з оточуючим середовищем. Існує декілька видів П.Т., у тому числі: 1) Епідерміс – 1 шар прозорих клітин, містить продихи, ворсинки. На його поверхні знаходиться кутикула – воскоподібна захисна речовина. Покриває листки, стебла трав'янистих рослин, квітки, плоди. 2) Ризодерма покриває всисну зону кореня. 3) Кора дерев'янистих рослин – складний комплекс тканин, розташованих на поверхні стебла та кореня. Кора стебла для дихання містить сочевички.	• Захисна; • Обмін речовин з оточ. сер.: дихання, всмоктування, виділення; • Сприйняття подразнення

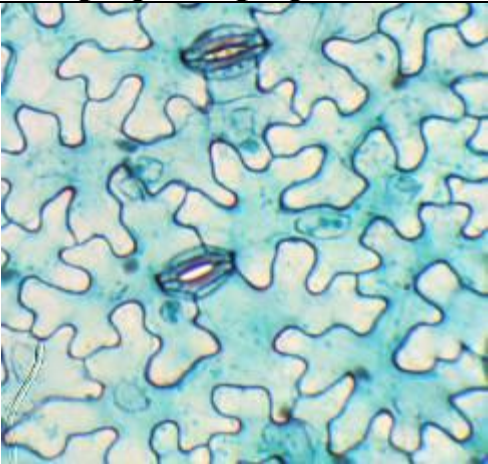
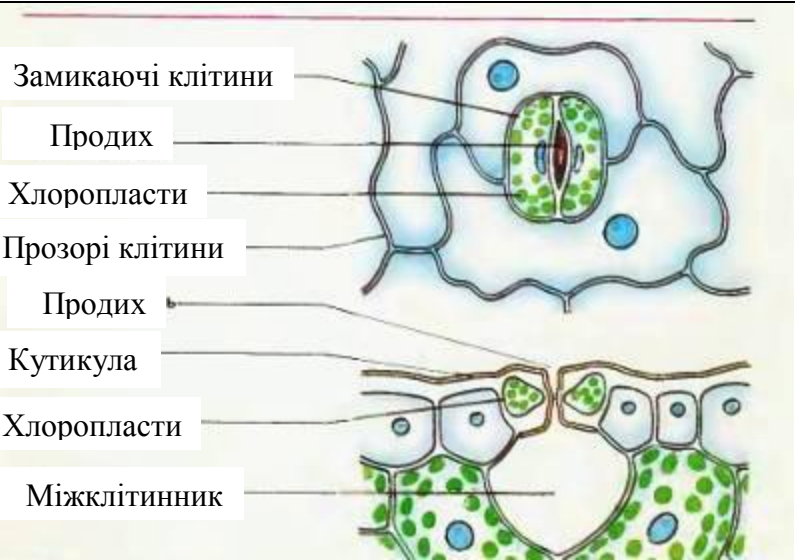
Провідна	Клітини видовжені, пов'язані о утворюють довгі трубчасті структури. 1. Деревина (ксилема) складається з мертвих клітин, що мають товсті здерев'янілі стінки • Трахеїди – клітини тісно прилягають одна до одної, у їх стінках багато пор. Є у всіх відділів вищих рослин. Клітини веретеноподібної форми декілька мм у довжину і декілька сотих мм у діаметрі. • Судини – широкі у діаметрі видовжені клітини, між якими зникли поперечні перетинки. Утворюють довгі трубки всередині рослин, по яким безперервно тече вода. Є тільки у покритонасінних рослин. 2. Луб (флоема) складається з живих клітин, що не містять ядер у зрілому стані. Перетинки між ними містять багато пор, тому такі клітини називають ситовидними елементами, а утворені ними трубки – ситовидними (ситоподібними) трубками.	• проведення поживних речовин. • Надання міцності Висхідний тік від кореня до інших частин. Проводить воду з мінер. речовинами. Проведення води у вертикальному і горизонтальному напрямках. Проведення води у вертикальному напрямку. Виконують опорну функцію Низхідний тік. Проведення води з органічними речовинами від листків.
Основна (паренхіма)	Складає основну масу рослини. Клітини великі, різної форми у залежності від функції. Головні види паренхім: 1) Фотосинтезуюча (асиміляційна) клітини великі, містять багато хлоропластів, великі вакуолі. Розташовані щільно у листках і незадерев'янілих стеблах. 2) Повітроносна (аеренхіма) – між клітинами великі проміжки, заповнені повітрям. 3) Запасаюча – містить багато лейкопластів, крохмальних зерен тощо	Забезпечує основні процеси життєдіяльності, опору, забарвлення Фотосинтез Повітроносна Плавучість Біле забарвлення квітів Запас поживних речовин

Механічна	Найбільш характерна особливість – потовщені, здерев'янілі клітинні стінки. 1) Коленхіма – еластична тканина, що складається з живих клітин. Кл. стінки потовщені нерівномірно. У молодих стеблах, листках. Головна ф-я - опорна 2) Склеренхіма (луб'яні волокна) – здерев'янілі, рівномірно і сильно потовщені клітинні стінки. Вміст клітини швидко відмирає. Мех. Міцність всіх частин рослини – стебел, кореня, шкаралупи плодів та насіння тощо. • Волокна – видовжені клітини • Склерейди – округлі клітини	• Забезпечує міцність різних частин рослини; • Підтримку і опору; • Механічний захист.

Як виглядають ці тканини? (дається для ілюстрації до конспекту, малювати не треба)

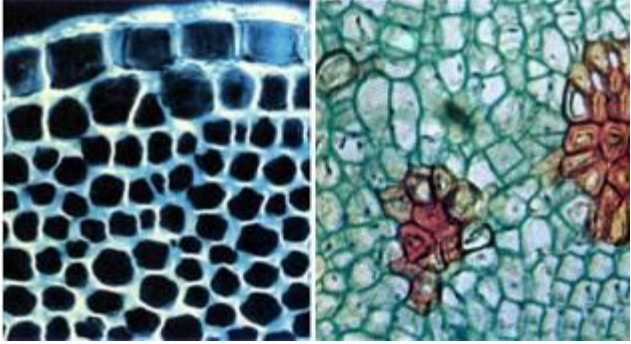
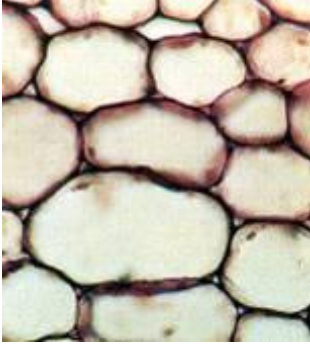
Мікрофотографія 1	Мікрофотографія 2
1- меристема	ПОДІЛ КЛІТИН

Меристема у кінчику кореня

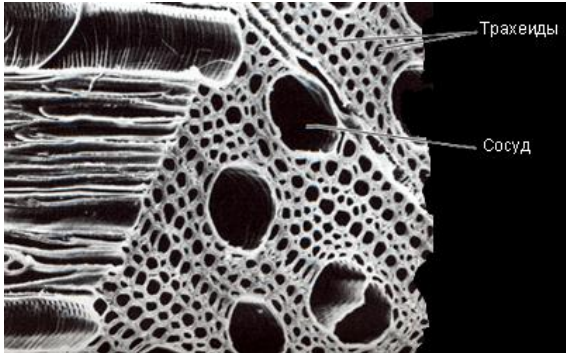
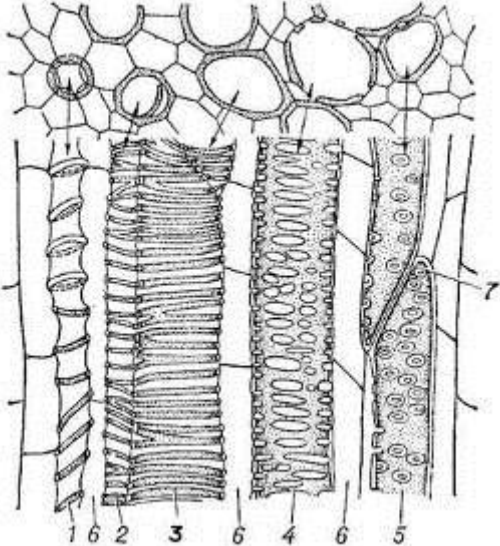
Мікрофотографія	Малюнок
	Замикаючі клітини Продих Хлоропласти Прозорі клітини Продих Кутикула Хлоропласти Міжклітинник

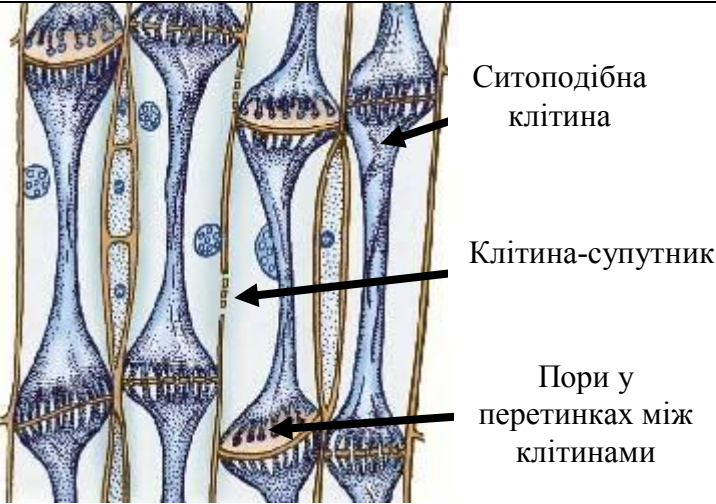
Епідерміс листка традесканції (герані)

Мікрофотографія	Мікрофотографія 2
Склеренхіма і коленхіма	Запасаюча паренхіма

Механічна і основна тканини

Мікрофотографія	Малюнок
Судини і трахеїди у поперечному розрізі на мікрофотографії.	Судини ксилеми у поперечному розрізі із різними типами потовщення

Ситоподібні трубки у повздовжньому розрізі	Ситоподібні трубки у повздовжньому розрізі

Провідні тканини

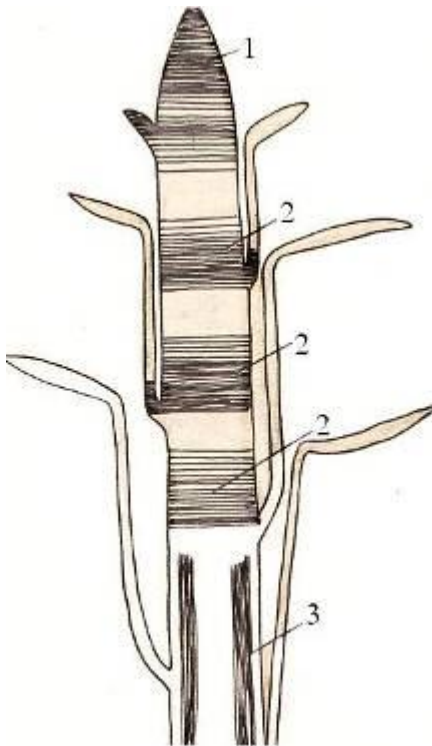
Лабораторна робота №2. Тканини рослин

Мета: вивчити різні види тканин, зв'язок їхньої будови та функцій.

Обладнання: мікроскоп, готові мікропрепарати тканин, листки традесканції, корені цибулі, м'якуш груші.

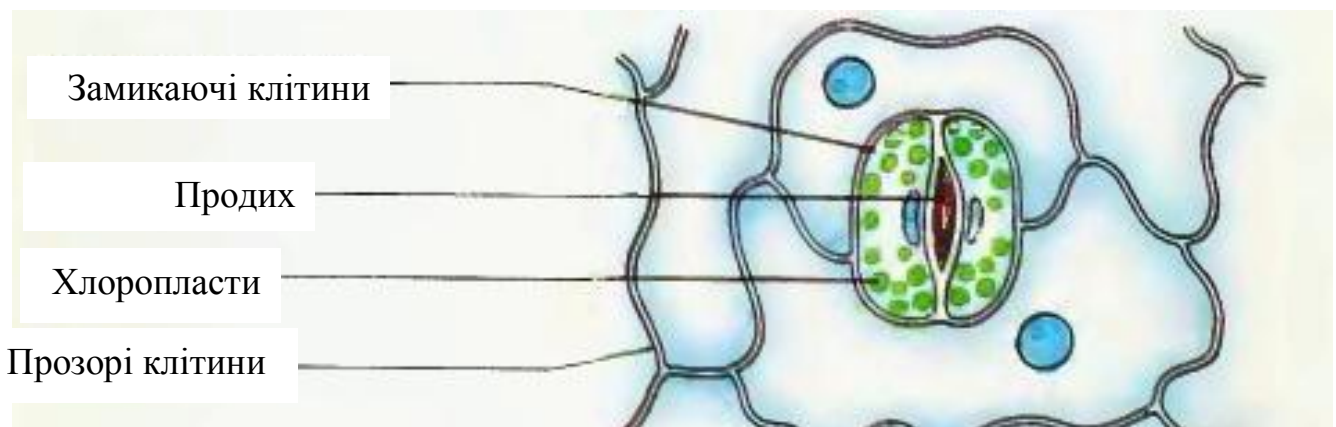
Хід роботи:

1. замалювати розташування меристем
2. виготовити мікропрепарат шкірочки герані (традесканції), знайти продихи, замаювати їх.
3. зробити висновки.

1. – Верхівкова
2. – Вставна
3. – Бічна

Розташування меристем

Епідерміс листка традесканції (герані)

Висновок:

Із чим пов'язані особливості будови певної тканини? Пояснити на 1-2 прикладах.

Будова тканини пов'язана з її функцією.

Приклад 1. Твірна тканина має дрібні клітини **тому, що вони постійно діляться, бо з цієї тканини утворюються всі інші.** У клітинах твірної тканини немає хлоропластів, хромопластів і лейкопластів, **бо її функція не пов'язана з фотосинтезом,** забарвленням або запасом поживних речовин. Але у них є пропластиди, **з яких інші пластиди утворюються, коли з твірної тканини перетворюється на інші види тканин.** Ріст і поділ клітин потребують багато енергії, **тому у твірній тканині багато мітохондрій.**

Приклад 2. У провідній тканині клітини видовжені, утворюють довгі трубки, по яких відбувається транспорт речовин у рослині. Клітинні стінки трахеїд і ситоподібних трубок містять багато пор **для полегшення руху води з поживними речовинами.** У судин взагалі немає перетинок між клітинами, **бо висхідний тік води у рослині дуже потужний.**

Приклад 3. Клітини епідермісу виконують захисну функцію, **тому вони розташовані щільно.** Для того, щоб світло проникало до фотосинтезуючих тканин, ці клітини прозорі. У епідермісі є продихи **для газообміну з оточуючим середовищем.** Замикаючі клітини продихів містять хлоропласти, **бо газообмін необхідний для фотосинтезу, а фотосинтез залежить від світла.**

Невже так складно було **ПОВ'ЯЗАТИ** будову із функціями
замість того щоб писати маячню, тим паче, що це
обговорювалось на уроці?!
Ви мене знов не слухаєте!